

เทศน์ก่อนเวียนเทียนในวันมาฆบูชา

วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม(วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้เป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันมาฆบูชาที่มีขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๔ นี้เอง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนานี้มันสำคัญทุกวัน เวลาวันพระ วันโกน มันเป็นวันสำคัญอยู่แล้ว อย่างวันวิสาขบูชาเห็นไหมทั่วโลกเขาทำกัน วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา มันเป็นผู้นำใจ สมัยร.๔ ท่านบวชเรียนมานาน ถ้าสิ่งใดเป็นประโยชน์ท่านถึงวางรากเหง้าไว้ให้เป็นวัฒนธรรมประเพณี ให้เราได้มีกิจกรรมเห็นใหม่

เราเป็นชาวพุทธในพุทธศาสนา เรานับถือพุทธศาสนา แล้วพุทธศาสนาจะสอนอะไร ตอนนี่เขาเริ่มมาฟื้นฟูใหม่ นะ แต่ก่อนหน้านั้น เด็กมันยังไม่รู้ว่าศีล ๕ คืออะไรเลย ไม่รู้จักสิ่งใดแล้วว่าเป็นชาวพุทธ มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ เรามีศาสนาโดยทะเบียนบ้านเท่านั้น มันไม่มีอะไรเป็นแก่นสารเห็นใหม่ ที่นี้เป็นแก่นเป็นสารขึ้นมา ผู้นำที่ดีเห็นใหม่ เขาถึงว่าวางรากเหง้าไว้ให้พวกเรา ให้พวกประชาชนได้มีที่พึ่งอาศัย ใจถ้ามีที่พึ่งอาศัยนะ

หลักของศาสนาเห็นใหม่ ถ้าเรามีหลักของศาสนาเรามีที่พึ่งนะ ใจของเรา เรา มีพ่อแม่ แม่ เรามีปู่ ย่า ตา ยาย สังคมมีความอบอุ่น เรามีความสุขใหม่ แต่เวลาเราอยู่ของเรา คนเดียวเราไม่มีใครที่ไว้ใจได้เลย เราว่าหวนนะ ถ้ามีเพื่อนมีพ่อแม่มีชาติตระกูลของเรา เป็นที่อบอุ่น ชีวิตเราก็จะมีความร่มเย็นเป็นสุข นี่มันเป็นเรื่องของโลก โลกใช้ใหม่ แต่เรื่องของศาสนาเป็นศาสนาประจำใจ

ถ้าใจมีศาสนาเห็นใหม่ มันจะมีที่พึ่ง เราเป็นชาวพุทธนะ ที่พึ่งของเราคืออะไร พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นแก้วสารพัดนึกเป็นรัตนตรัยของเรา ถ้านี้เป็นรัตนตรัยของเรา พระพุทธเจ้าสอนว่าอะไร พระพุทธเจ้าบอกว่า ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว แล้วทำดีแล้วทำไมเราทุกข์ยากขนาดนี้ ความทุกข์ยากของเราเห็นใหม่ การทำคุณงามความดีก็ทำเพื่อ

เรา ถ้าทำเพื่อเราเห็นไหม ความดีของเราว่าเราเป็นคนรู้คนเดียว ความคิดทำความชั่วของเรา เรารู้ของเราอยู่คนเดียว

เห็นไหม บุญกุศลไม่มีที่ลับที่แจ้ง เราทำของเราเห็นไหม เราอบอุ่นไหม เห็นไหม ผู้ใดมีกรรม ธรรมะย่อมคุ้มครอง เห็นไหม เรามีศีล ๕ เราเป็นคนที่ไม่มีเบียดเบียนใครเลย เราเป็นคนไม่หยาบคายของๆ ใครเลย เราเป็นคนที่ไม่ยุ่งกับคู่ครองของใครเลย เห็นไหม เราเป็นคนที่ไม่กล่าวคำเท็จเลย เราเป็นคนที่ไม่เสพของมีนเมาเลย นี่ไง มันคุ้มครองเราหมดนะ สีเลนะ สุกติง ยันติ สีเลนะ โภกสัมปทา ศีลทำให้มีความสันติ ทำให้มีความสุข เห็นไหม เกิดโรคทรัพย์ ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือย ที่เราหาอยู่หากินไม่พอกปากพอท้องเพราะเราหาได้เท่าไรเราใช้มากเกินไปกว่านั้นไง

สิ่งใดที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย ถ้าเรากระหมัดกระหม่อม เราพอใช้นะ ประหยัด มัธยัสถ์ ทำให้ชีวิตเรามีความสุขสบายไปข้างหน้าเห็นไหม นี่ไง ถ้าเรารักษาศีล ศีลก็จะคุ้มครองเรา และถ้าเราเป็นคนดีความดีก็คุ้มครองเรา สิ่งที่คุ้มครองเราเห็นไหม เราเป็นคนดี เราทำคุณงามความดี คุณงามความดีมันจะคุ้มครองเรา ถ้าคุ้มครองเราเห็นไหม ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ธรรมะย่อมคุ้มครอง ยิ่งที่ปฏิบัติธรรมขึ้นไปมากขนาดไหนนะ จิตมีหลักมีเกณฑ์มันจะคุ้มครองเรา มันจะมั่นใจมากเลย

คุณวิ เวลาทางโลกเขาเห็นไหม ถ้าเขามีความมั่นใจของเขา เขาทำอะไรได้ประสบความสำเร็จทั้งนั้นนะ เพราะเขามีความมั่นใจของเขา นี่ก็เหมือนกัน เราเป็นชาวพุทธไง เราชาวพุทธมีพระพุทธศาสนาเป็นที่พึ่ง เห็นไหม หัวใจเราก็มึที่พึ่ง ถ้าหัวใจเรามีที่พึ่ง จิตใจเราลงธรรมะ ลงธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรานอบน้อม เราอ่อนน้อมถ่อมตน ถ้าเราอ่อนน้อมถ่อมตนนะ เราอ่อนน้อมถ่อมตนเพื่อเรานะ เพราะเราอ่อนน้อมถ่อมตนขึ้นมาเราถึงมีจุดยืนของเราจะมีที่พึ่งของเรา

แล้วถ้าไม่มีศาสนาจะอ่อนน้อมถ่อมตนกับใครล่ะ ฉะนั้น ถ้าจิตมั่นกระด้างมันก็กระด้างมากเลย ถ้าจิตมั่นนุ่มนวล จิตที่มั่นสมควรแก่การงาน มันสมควรเห็นไหม ถ้าเรามีหลักมีเกณฑ์ของเราเห็นไหม วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เราจะอ่อนน้อมกับธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เดียวเราจะเวียนเทียนกันเห็นไหม เวียนเทียนเพื่อระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รอบแรกก็พุดถึง พุทธโธ พุทธโธ รอบสองก็ ัมโม ัมโม รอบสาม สัมโม สัมโม สัมโมเพราะอะไร เพราะจิตใจเรานอบน้อม เราคิดเคารพ

บูชา เคารพบูชาเพราะอะไร เพราะมีศีลธรรมทำให้มันตกผลึกเป็นสังคม ในสังคมเรานี้ เราให้อภัยกัน สังคมให้เสียสละต่อกัน ให้คุ้มครองดูแลกัน ให้เจือจานกัน สิ่งนี้มันมาจาก พระพุทธศาสนา ตัวศาสนาทำให้สังคมรุ่มเย็นเป็นสุขสมานสามัคคีกัน

สิ่งต่างๆ นี่ถ้าเราเกิดในสังคมที่รุ่มเย็นเป็นสุข เราเกิดมาในบุญกุศลอย่างนี้ เราเกิดขึ้นมาเพราะมีศาสนาเป็นที่พึ่งของเรา แล้วเราจะเคารพบูชาใหม่ เราเห็นคุณใหม่ คุณโบราณนะ พอถึงเวลาของเขานะพระแม่คงคาเห็นใหม่ เขาลอยกระทงกันนะ เขาระลึกถึงคุณ เดียวนี้สภาวะแวดล้อมเขาต้องให้ทุกคนเห็นคุณค่าของมัน เห็นคุณค่าของมันแล้ว เริ่มต้นกันที่ไหน ศาสนาเขาสอนไว้ตั้งแต่ที่แรกแล้ว เขาบอกว่าอะไรมีคุณค่ากับเรา สิ่งนั้นมีคุณค่ากับเรา สิ่งนี้ไม่มีคุณค่ากับเราแล้วเราจะรักษาอย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อพระพุทธศาสนาให้คุณค่ากับชีวิต ให้คุณค่ากับพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ของเรา และก็รวมถึงชีวิตของเรา ชีวิตลูกหลานของเรา สิ่งต่างๆ มันเป็นประโยชน์กับเราเห็นใหม่ แล้วมันมีคุณค่ากับเราใหม่ ถ้ามีคุณค่ากับเรา เราจะเคารพบูชาใหม่ ถ้าเราบูชา เราจะเวียนเทียน สิ่งที่เราเกิดมาในสังคมอย่างนี้ เกิดมาพบกับพระพุทธศาสนา อย่างนี้มันเป็นบุญคุณกับเราใหม่ ถ้าเป็นบุญคุณกับเราเห็นใหม่ เราเกิดมารุ่มเย็นเป็นสุข

คุณิ เราตกทุกข์ได้ยากแล้วมีคนเจือจานเรา เรายังนึกถึงบุญคุณเขาเลย แต่ที่เราเกิดในร่มโพธิ์ร่มไทรของพระพุทธศาสนา เราเกิดในร่มโพธิ์ร่มไทรและสังคมให้ ความรุ่มเย็นเป็นสุขอย่างนี้เลย แล้วเราจะเป็นคนดีด้น เป็นคนที่ไม่เห็นคุณค่าคน ไม่รู้จักกตัญญู กตเวทิต่างพระพุทธศาสนาเลยหรือ ถ้าเราจะกตัญญูกตเวทิต่อพระพุทธศาสนาเห็นใหม่ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เราถึงเสียสละของเรามา

ถ้าจิตใจมันอ่อนนุ่ม จิตใจมันถ่อมตน มันจะทำเพื่อประโยชน์ มันเคารพบูชา ด้วยหัวใจนะ ทำด้วยความซาบซึ้ง คุณิ เวลาคนเขาทำบุญ ผู้เฒ่าผู้แก่เห็นใหม่ พอเวลาเขาจะตักบาตร เขาอธิษฐานของเขา เขาอบใส่หัวของเขา เขาได้บูชาของเขา เขาใส่ด้วยความซาบซึ้งของเขา ข้าวทัพพีเดียว ข้าวทัพพีเดียวเห็นใหม่ คุณิ ทุกตะเข้ใจเคยตักข้าวทัพพีหนึ่งแล้วอยากจะบวช อยากจะเรียน แต่ไม่มีทุนทรัพย์ไม่มีใครสนใจเลย ทุกข์ยากมาก ไปหาใคร ใครก็ไม่ยอมให้บวชให้เรียน ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อนาคตังสญาณรู้แล้วว่าเขาจะมีประโยชน์ใจ ก็ถามว่าทุกตะเข้ใจ

คนนี่เคยมีบุญคุณกับใครบ้าง พระสารีบุตรยกมือเลย บอกว่าทุกตะเจี๊ญใจคนนี่มีบุญคุณ
สิ่งใดกับเธอ เคยดักบาตรข้าพเจ้า เคยใส่บาตรข้าพเจ้าทัฬหีหนึ่งครับ

เคยใส่บาตรทัฬหีหนึ่ง ใส่บาตรของพระสารีบุตร พระสารีบุตรรู้คุณเขานะ รู้คุณ
ของเขานะ เออ สารีบุตรถ้าเขามีคุณต่อเธอ เธอบวชเขา เห็นใหม่ เอาเขามาบวชเห็นใหม่
บวชให้ทุกอย่างทำให้หมดเลย แล้วก็สอนมาตลอดเห็นใหม่ พอสอนก็พัฒนาดนขึ้นมา
เรื่อยๆ พระพุทธเจ้ายังถามเลย สารีบุตรลูกศิษย์ของเธอเป็นอย่างไร

โธ้ย สอนง่าย โธ้ย เป็นคนดี โธ้ย ปฏิบัติสุดขอด ถึงที่สุดเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาได้
เห็นใหม่ จากข้าวทัฬหีเดียว

ผู้เฒ่าผู้แก่ของเราใส่บาตรเพื่ออะไร เพื่อเป็นบุญกุศล เพื่อเสียดละทาน ภิกษุเป็นผู้
เห็นภัยในวัฏสงสาร ภิกษุเป็นผู้ขอ ขออะไร ขอสิ่งที่เป็นชีวิตกับเรา เราใส่บาตรเป็น
ปัจจัย ๔ เราเสียดละปัจจัย ๔ เพื่อให้ท่านดำรงชีวิต ข้าวทัฬหีหนึ่งนะ คุณทานอดอาหาร
มาหรือเปล่า ท่านเร่งความเพียรมาหรือเปล่า ร่างกายของท่านขาดอาหารหรือเปล่า

แม้แต่ข้าวเปล่า ทัฬหีเดียวนี้ก็จะไปดำรงชีวิตของท่าน เพื่อให้เลือดของท่าน ให้
ส่วนต่างๆ ของท่านมันมีพลังงานขึ้นมาเห็นใหม่ นี่ไง มันมีคุณประโยชน์ขนาดนั้น
อย่างนี้เห็นใหม่เขาถึงน้อมใส่ เขาถึงอธิษฐาน มันทำด้วยหัวใจเห็นใหม่ เพราะเราอ่อน
น้อมถ่อมตน ใจลงศาสนา ทำอะไรจะเป็นประโยชน์ไปหมดเลย ใจแข็งกระด้าง ใจนี้สัก
แต่ว่าทำ โหย.. จะกราบพระ กราบทำไม พ่อแม่กราบพระทำไม โหย.. พ่อแม่นี้ไม่มี
ปัญญาเลย พระพุทธรูปมันก็เป็นแค่ อิฐ หิน ดิน ทราย ปูน ไปกราบอิฐ กราบหิน กราบ
ทราย กราบปูน โหย พวกนี้เป็นคนที่ไม่มีการศึกษา พวกนี้เป็นพวกที่ไม่มีวุฒิภาวะ เรา
เป็นคนนักวิทยาศาสตร์เป็นคนรุ่นใหม่ เราจะไม่กราบหรือ โหย ทองเหลืองหรือ โหย
มันเป็นปูน หิน ทราย

นี่ไงคนรุ่นใหม่มีปัญหา ทำบุญหรือ ทำบุญเราก็ทำบุญของเรา ทำบุญเป็น
ประเพณี เห็นเขาทำเราก็ทำตามเขา เราเป็นชาวพุทธ เราไม่ทำก็เก้อๆเขินๆ เขาใส่บาตรก็
ใส่บาตรไปกับเขา หัวใจมันกระด้างเห็นใหม่ นี่ไงคำว่ามีปัญหา ปัญญาของใคร เขากราบ
กันนะหลวงตาพูดบ่อย กราบพระถึงพระใหม่ กราบพระนี้ถึงพระใหม่ จะกราบ
พระพุทธรูปหรือจะกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรากราบตัวแทนองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะมันเป็นแร่ธาตุ เป็นวัตถุ แต่เราเป็นรูปเคารพ เราหล่อขึ้นมา

เป็นตัวแทนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเรากราบเราไหว้ เราก็กกราบไหว้ถึง พุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ เรากราบไหว้ถึงเนื้อหาสาระ เรากราบถึงพระใจ

แล้วพอเราทวนาไปนะ ถ้าเรามีความมั่นคงของเรา เราประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าจิตใจมันรวมเข้ามาเป็นสัมมาสมาธิขึ้นมา จิตใจร่มเย็นเป็นสุข โอ้โฮ เราจะซึ่งมากเลย แล้วถ้าเกิดมีปัญหาขึ้นมาเห็นไหม หลวงตาท่านพูด พุทธ ธรรม สงฆ์ รวมเป็นหนึ่งหัวใจ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ทำไมรวมเป็นหนึ่งมาได้ยังไง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เกิดขึ้นมาได้ยังไง พระพุทธเจ้าสอนไว้นะ ในวิภูษะ ก็เหมือนมดแดงไต่ขอบกระดิ่ง วิภูษะจิตมันเวียนตายเวียนเกิด ตามวิภูษะไปอย่างนั้นนะ แต่คำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทวนกระแสกลับเข้ามาเลย ทวนกระแส กลับเข้ามานะ พูดถึงจิตใจ พูดถึงความเป็นไปข้างใน ให้หัวใจมันย้อนกลับเข้ามา

นี่ไง เวลาย้อนกลับเข้ามาทวนกระแสกลับเข้ามา พอกลับเข้ามาเรามีคุณค่านะ จิตใจมันลงธรรมดา ลงธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยอมรับความเป็นจริง เห็นไหม จิตใจที่มีคุณงามความดี จิตใจที่ดีงาม ไม่ใช่จิตใจที่แข็งกระด้าง จิตใจที่ดีงาม จิตใจที่อ่อนโยน จิตใจที่เป็นประโยชน์กับเรา แล้วเรามีที่พึ่งที่อาศัย จิตใจเรามีที่เกาะที่พึ่ง อาศัย จิตใจเราไม่ว้าเหว่ เรามีความสุขนะ เรามีความสุขมีที่พึ่งพอสมควร ที่จะอยู่ได้เห็น ใหม

คุณค่าอย่างนี้มาจากไหน มาจากศาสดาของเรา มาจากครูเอกของเรา มาจากองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา พอตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเห็นถึงคุณประโยชน์ ถึงได้วางธรรมและวินัยไว้ เราเกิดในพุทธศาสนา วันนี่วันสำคัญทางพระพุทธศาสนานะ เราจะเวียนเทียนกัน เราจะบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยของหอม ด้วยรูป ด้วยเทียนด้วยดอกไม้ เราจะบูชาด้วยสรีระของเรา เราจะใส่มือเรา เราจะนบในเศียรเรา แล้วเดินบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เพราะการยืนก็เป็นการเคารพอันหนึ่ง การเวียนเทียน การเวียน ๓ รอบ ก็เป็นการ เคารพอันหนึ่ง เป็นกิริยาเคารพที่สมัยโบราณเขาถือกันมา ฉะนั้นในปัจจุบันนี้เราก็ทำ ไม่ใช่ว่าเหมือนกราบพระพุทธรูป มันเป็นวัตถุกราบทำไม อันนี้ก็เดินทำไมเดินอยู่ที่บ้าน ก็ได้ ถ้าจริงๆ ก็ได้นะจริงๆ ถ้าใจมันเป็นจริงขึ้นมา นี่มันเป็นกิริยาทั้งนั้นนะ กิริยาอย่างนี้ ก็เพื่อย้อนกลับมาที่ใจ

คูลี ดอกไม้เห็นไหม ดอกไม้มันหลากหลาย พอเขามีเชือกเขามีเส้นด้าย เขาเอามา ร้อยเป็นพวงมาลัย โอ้ มันสวยงามนะ นี่ก็เหมือนกันสังคม สังคมของมนุษย์ สังคมต่างๆ มันก็ต้องมีวัฒนธรรมประเพณีเพื่อจะร้อยรัดไว้ ให้สังคมร่มเย็นเป็นสุข ถ้าจิตใจเราสูงกว่า จิตใจเราเห็นว่าสิ่งนี้เราทำมาพอแรงแล้ว แต่ถ้าเราจะทำเพื่อเขา เพื่อจะฝึกเด็กใหม่ ขึ้นมา เพื่อฝึกสังคมขึ้นมา เราก็ทำของเราด้วยความตั้งใจ แต่ถ้าผู้ที่ไม่ได้เห็นไหม หรือว่าไม่มีแรงปรารถนา ก็ให้นั่งอยู่เฉยๆ เดี่ยวจะพาทำวัตร แล้วจะพาเวียนเทียน จะบอกว่า ใครจะเวียนก็ได้ ใครไม่เวียนก็ได้ นั่งเฉยๆ เอาหัวใจเวียนไปกับเขา แล้วใครจะเวียน เทียนลุกขึ้นเวียนเทียนนะ เอวัง